ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ
ДЛЯ ДІТЕЙ

THE
RAINBOW
A CHILDREN'S
MAGAZINE

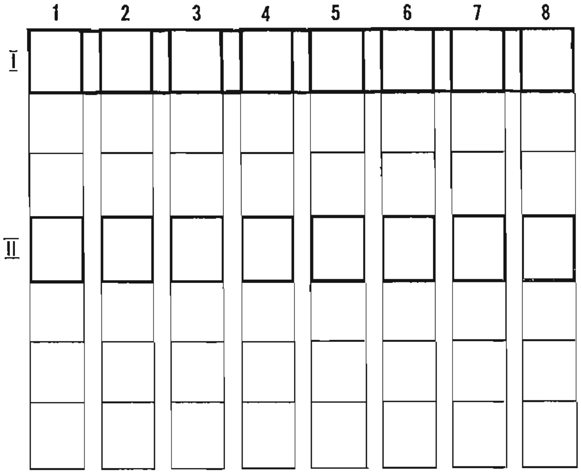
К XVII. ЛЮТИЙ 1970 Ч. 2 (186)

ГРЕБЕНІВКА

(Уклав Володимир Кривокульський)

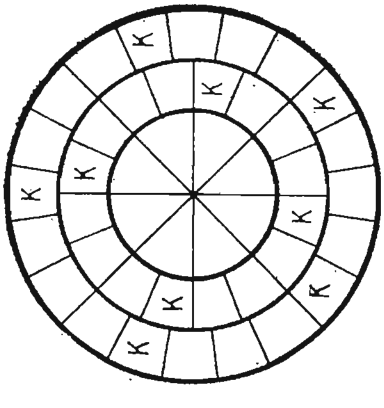
У вільні поля від 1 до 8, читані згори вниз, вписати літери, з яких постали 6 слова:

1. Інакше — сміхуни, кльовни.
2. Вибуховий, розривний матеріял.
3. Інакше — дія на сцені.
4. Ріка в Карпатах.
5. Інакше — сила.
6. Інакше — напій.
7. Місцевість на Лемківщині, тепер під Польщею.
8. Рід матеріялу на одежу.

При правильній розв'язці рядки, позначені римськими числами І і II, читані поземо, дадуть прізвище нашого поета й заголовок однієї його поеми.

ЛОМИГОЛОВКА

Ось тут бачите коло, поділене на клітки. В клітки вписано дев'ять літер „К". Заповніть вільні клітки так, щоб вийшли слова, які починаються й кінчаються літерою „К". Кожне слово має складатися з п'яти літер, наприклад „коник".

СКІЛЬКИ ДНІВ?

Розгулявся місяць лютий,
Сніговію розкрутив,
В сніговії-заметілі
Він два дні згубив.

Гу-гу-гу, лютує лютий,
Найкоротший з місяців,
Але лютому доволі
(Відгадайте — скільки) . . .днів.

Б. Д.

ЗАГАДКА

Що то, що за біла вата,
Що від неї біла хата?
Що то, що за біле пір'я,
Що покрило все узгір'я?
Що то, що за білий пух,
Що сідає на кожух?
Що за пух це, пір'я, вата –
Відгадайте, дитинчата!

ХТО ВОНА?

Має темне личко,
Чорну сукню носить,
Золотими ґудзиками
Прибирає коси.
Сплять і старші й діти,
Звірі сплять і квіти,
А вона іде полями,
Селами, містами.
Відгадати — легка річ:
То напевно буде...

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК у „ВЕСЕЛЦІ" за СІЧЕНЬ ц.р.: ВІДЧИТАЙТЕ! Бог Предвічний народився, Прийшов днесь із небес, Щоб спасти люд свій весь, І утішився. **КОЛЯДНИЦЬКА ЗАГАДКА:** колядників було троє. **ХТО Я?** Ялинка. **ЗАГАДКА З ВИГАДКОЮ:** на ялинці залишаться три свічки. **ХТО ВОНИ?** Старий і Новий Рік. **ЗАГАДКА:** мороз.

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗСА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Обкладинка роботи М. Михалевича.

"THE RAINBOW" — "VESELKA"

Published monthly, except June to September Bi-monthly at Jersey City, New Jersey

81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

Subscription $4.00 per year.

Entered as Second Class Matter at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
І. Брикович — Зайчик-лещетар

ПІРАТИ

(Правдива подія з молодих літ Лесі Українки)

Леся народилася на Волині, де чудова природа й багато буйних лісів.

Її батьки, Петро й Ольга Косачі, були дуже гостинні люди. Багато визначних українців гостили вони в своїм домі й самі частенько відвідували своїх близьких і дальших сусідів. Найчастіше виїжджали в гостину в зимову пору. Дітей залишали під опікою няні та служби.

Попрощавшись з батьками, діти бігли до вікна й дивились, як батько надворі помагав мамі вдягнутися у теплий кожух, а потім сам одягав шубу. Ось візник Микола обтулив їм ноги бараницею й скочив на сани. Микола держав у лівій руці віжки, а в правій — батіг, прикрашений червоною волічкою. Коні з блискучою шерстю рвалися бігти з вітром у перегони, але Микола цупко держав віжки. Перебираючи на місці ногами, коні тільки цокали гострокованими копитами по льоду.

Леся Українка
12-річною дівчинкою

— Чому вони вже не їдуть? — питав Михайлик.

— Не бачиш, що біжить стрілець Василь? Він теж їде. Хто ж оборонить їх від вовків? — сказала Леся.

Через подвір'я біг Василь з рушницею. Мороз скрипів у нього під ногами. Він скочив у сани й сів за плечима своїх господарів. Вони помахали дітям руками й поїхали.

Так бувало завжди. Але, коли сьогодні тато з мамою виїжджали, діти не побігли до вікна. Попрощавшись з батьками, зайняли місця на канапі, бо Леся обіцяла прочитати їм дуже цікаву книжечку.

Леся сіла за столом, розгорнула книжку й сказала:

— Будьте чемні! Не перебивайте! Сьогодні прочитаю вам про піратів, морських розбійників.

— А, добре! — сплеснув у долоні Михайлик.

„Було це давно, — читала Леся. — По морю плив купецький корабель. Він повертався із заморських країв, навантажений багатим крамом. Вдоволені купці сподівалися великих прибутків і радились, де краще продати товари. Вони дякували Господеві, що їхня небезпечна мандрівка наближається до кінця і що ось-ось замайорить рідний берег.

Нараз один купець побачив на обрії легкий корабель, що, ніби м'ячик перескакуючи з хвилі на хвилю, наближався до них.

— Пірати! — крикнув він.

Слово „пірати", ніби електричний струм, вразило всіх, хто був на купецькому кораблі. Всі заметушились, кинулись приготовлятись до оборони.

— Збільшити скорість! — крикнув капітан."

Леся стала читати про тяжку боротьбу з піратами. Діти слухали з розкритими ротами. На їхніх щоках появилися рум'янці, очі світились.

„На небі показалися чорні важкі хмари, — читала Леся. — Зірвалася буря. Вітер розбурхав хвилі. Високі водяні вали вдаряли в кораблі. Велика хвиля, наче гора, вдарила в піратський корабель і відкинула його далеко назад. Купці доплили до берега. Вони були врятовані."

Діти зідхнули з полегшенням. Запанувала коротка мовчанка. Потім Михайлик підійшов до Лесі.

— Лесенько, чи можеш дати мені цю книжку? Я в своїй кімнаті ще раз її прочитаю й огляну образочки.

— Прошу дуже! — сказала Леся й подала Михайликові книжку. З сяючим лицем розкрив Михайлик книжку, та зараз же її закрив і віддав Лесі.

Книжка була написана англійською мовою. Він не знав, що Леся читала й одночасно перекладала українською мовою, так що не лише діти, але й старші не помітили б цього.

(Для Тарасика, Марка, Юргика,
Ані й Миронгика Сілецьких
— переповіла бабуня)

Пояснення-словничок: **Буйний** — тут: lush; **бараниця** — накриття на ноги з овечого кожуха; **шуба** - **кожух** (fur coat); **волічка** або **гарус** — вовняна нитка (worsted yarn); **цупко** — міцно; **віжки** — reins; **шерсть** — hair; **копито** — hoof; **канапа** — софа; **крам** — товари (goods, wares); **майоріти** — to appear dimly; **рум'янець** — color, ruddiness; **полегшення** — relief.

В. ВЕРОНІКА

КНЯЗІВНА РАДІСТЬ

(Казка)

Жили собі в чудовому замку князь і княгиня. Мали вони багато кімнат, коштовних прикрас, а ще більше щирих друзів. Уродилась у княгині донечка, назвали її Радість. Довкола замку був чудовий ліс, а в лісі багато пташок, квітів і звірів. Люди не вбивали там тварин, і тварини любили людей. Навіть звірі приходили в княжий двір, щоб дістати від князівни солодких пряників.

Радість росла й ставала вередливою дитиною, бо всі любили її та потурали всім її примхам. Навіть своїх друзів вона не шанувала, а про звірят то нема чого й казати. Князівна любила тільки себе саму.

Одного разу вона глянула у дзеркальце й побачила у своєму золотому волоссі сонце. Воно немов усміхалось до князівни. Захотіла Радість узяти сонце в руки, але воно, немов золота вода, протікало поміж її пальцями. Так і лишилася вона сама з жалем у маленькому серці.

Трохи пізніше, коли в серці дівчинки втихомирився жаль, вона побачила, як сонце немов поливало своїм промінням землю. Пташки співали йому славу, квіти ставали яскравішими й повертали до нього пишні голівки. Сонце пестило навіть хворого песика Гудка, в якого не було власного кутка — всі гнали його з дворів, бо він не був нікому потрібний.

Запалало сердечко Радости заздрощами: їй стало досадно, що не може вона мати сонця тільки для себе. Не їла й не пила, тільки плакала. Побачив це батько-князь, покликав слуг і наказав спіймати сонце. Однак, скільки не ловили його слуги, все було марно — сонце зникало за лісом, відпливало небесною безоднею поза обрій. Тоді один дуже мудрий птах, що зветься вороном, порадив насипати на землю самоцвітів і ними привабити сонце.

Цілу ніч носили слуги дорогоцінні камені, а на ранок увесь двір аж мінився від різнобарвного сяйва. Аж ось на пухкій хмаринці, мов на човні, припливло сонце. Воно кинуло проміння на самоцвіти, і вони заграли, затремтіли веселкою над цілою країною. Сяйво сонця, мов у дзеркалі, відбивалося чудово, але то не було справжнє життєдайне сонце, лише його образ.

Князь скликав увесь двір і наказав слугам великими плахтами накрити сонце, що немов плавало в різнокольоровому морі. Але, коли почали його накривати, воно попливло далеко-далеко, аж за обрій, а на землю послало тихий сивий вечір, що розказував добрим дітям казочки.

Радість ще більш затужила. Вона навіть не вмила свого сумного личка перед тим, як іти до ліжечка спати. Брудною й заплаканою вона заснула на руках своєї мами-княгині.

Уночі, коли місяць заглянув у вікно, він побачив заплакане личко, і йому стало жаль дівчинки. Він послав до неї пухнатий синій сон, приніс цілий оберемок сонячних казок. Сон убрав Радість у срібне місячне проміння, дав їй могутні крила, такі ж самі, як у ворона, і вони полетіли за обрій, над безмежний океан — туди, де купалося сонце.

Ген-ген тремтіла водяна золотінь... Гойдалося сонце на хвилях, немов у колисці, а срібні рибки стрибали вгору з води, щоб хоч на мить побачити сонце. Тоді зрозуміла Радість, що сонце — це життя і що не можна жити тільки для себе, а треба всіх і все любити так, як любить усе й усіх золоте сонце.

Сон приніс Радість додому, обережно поклав її в ліжечко, погладив пухнатою лапкою і відійшов у прозорий ранок — ранок, що дзвенів і співав і немов розливався золотою повінню сонця. Коли Радість прокинулася, її серце було вщерть переповнене любов'ю до всіх і до всього. Вона вже не вередувала, не кликала слуг, щоб ті їй усе робили. Вона сама вмилася, зачесала своє чудове волоссячко, вибігла у садок і почала поливати квіти. Квіти були дуже вдячні, вони раділи пахощами, повертали до князівни Радости свої голівки, і сонце, недосяжне золоте сонце само загостило в серце дівчинки.

Пояснення-словничок: **Пряник — медяник (honey-cake, gingerbread); вередливий — примхливий, перебірливий (naughty, capricious); примха — caprice, whim; потурати — to tolerate, to indulge; втихомиритися — заспокоїтися (to become quiet); заздрощі — envy, jealousy; безодня — abyss, deep; досадно — прикро і гнівно (disappointing, vexing); обрій — skyline; привабити — to attract; самоцвіт — дорогоцінний камінь (precious stone, gem); пухкий — м'який; оберемок — стільки, скільки можна огорнути обома руками (armful); вередувати — to be naughty; недосяжний — unattainable.**

СМІЙМОСЬ!

ПЕРШИЙ ДЕНЬ У ШКОЛІ

Не піду більше до школи! — каже Павлик після першого дня шкільного навчання. — Ні читати, ні писати не вмію, а розмовляти мені не дозволяють.

ЗАЙЧИКОВА ПРИГОДА

(Ілюстрація Ю. Козака)

Довгоногий, довговухий
Зайчик Рай у лісі жив.
Тата й маму завжди слухав,
Зла нікому не робив.

Зайчик Зай був дуже чемний,
Умивався у росі,
І любили недаремне
В лісі зайчика усі.

Раз у ліс зайшов мисливець.
Зайчик Зай його не знав,
Як завжди собі щасливий
По сніжку гуляв-стрибав.

Та підкрався пес, підслухав,
Миттю зайчика спіймав,
Потягнув його за вуха
І мисливцеві віддав.

А мисливець взяв зайчатко,
Ніжно пестити почав:
— Десь у лісі мама й татко
Виглядають дитинча . . .

Бідний зайчик аж зігнувся,
Був наляканий до сліз,
Та мисливець посміхнувся
І пустив його у ліс.

Діма

Роса — dew; мисливець — ловець (hunter); пестити — голубити (to coddle, to cocker, to caress).

СМІЙМОСЬ!

ЗНАЄ РІЗНИЦЮ

— Скажи, яка різниця між звичайним електричним струмом і блискавкою?

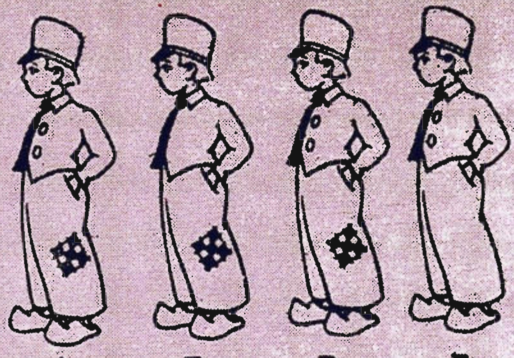
Учень:

— Блискавка безплатна, а за електричний струм треба платити.

ХТО КОГО ВЖАЛИТЬ?

Якщо комар сяде на кропиву — чи кропива вжалить комара, чи комар кропиву?

ЧИ ВИ КМІТЛИВІ

А Б В Г

Тільки два з-поміж цих хлопців однакові. Котрі?

О. ЗАЛЕСЬКИЙ

Ілюстрації В. ЗАЛУЦЬКОГО

ЗИМОЮ В ЛІСІ

Земля вкрита немов великим білим полотном. Наче на сторожі стоять непорушно безлисті кущі та дерева. Нам здається, що ліс заснув. Але спинімся на кілька хвилин, станьмо тихо під старим дубом і уважно приглядаймось — може побачимо які сліди життя в цьому ніби завмерлому царстві. Дуб щось шепоче. Це ворушаться сухі листки, вони спадуть з його галузок щойно навесні. Тепер вітер злегка ними ворушить, і вони розмовляють між собою, може згадують красу минулої осени.

На снігу бачимо дрібненькі, ледве помітні сліди. То лісові мишки недавно вилазили з-під снігу, але, видно, сховалися, бо сліди губляться в дірці. Нічого мишкам тут тепер шукати, вони мають свої хідники-тунелі під снігом, а там і поживи для них подостатком: ще з осени лежать горішки та насіння лісових рослин, а між корінням дерев або в сухій траві є тепле гніздечко. Тільки біда, як лисиця почує крізь снігове покривало їхнє лігво й наскочить на мишку — тоді пропадай, бо й утікати нікуди! Та лисиця на мишей не дуже ласа, хібащо голод притисне. Вона шукає більшої здобичі, щоб було чим як слід поживитися.

А ось між деревами майнула ніби чиясь тінь. То лисиця вилізла з нори. Поглянула на сніг і невдоволено схилила вниз голову. Нерада вона, бож тепер її на снігу видно, тяжко буде щонебудь зловити. Коли не було снігу, то колір її шерсти так добре зливався з сухим листям, що всяку тваринку можна було непомітно підійти й упіймати.

Іде вона за цим дрібненьким мишачим слідом. Мабуть, не донюхалася гнізда мишей, бо йде поволі далі. Нараз спиняється, широким скоком кидається в сніг і вже держить у зубах зайчика! Він, бідолаха, звечора на лісовій галявині вигрібав з-під снігу суху траву, а сніжок падав, падав і прикрив зайчика білим покривалом. Зайчик був із цього радий і так під снігом, немов у печері, заснув. Та лисиця почула його крізь сніг. Була б мала добрий сніданок, та зайчик стрепенувся, вирвався з її зубів і великими стрибками почав утікати. Вночі сніг зверху трохи стверд від морозу, і зайцеві було легше бігти, а лисиця западалась у снігу. Зайчик добіг до куща тернини, що ріс на краю лісу, і заховався серед колючих галузок. Лисиця не могла його досягти, бо куди ж їй з довгим пушистим хвостом дістатись у середину колючого куща! Не одна колючка поранила шкуру зайчика, та все ж таки він урятувався від лисячих зубів.

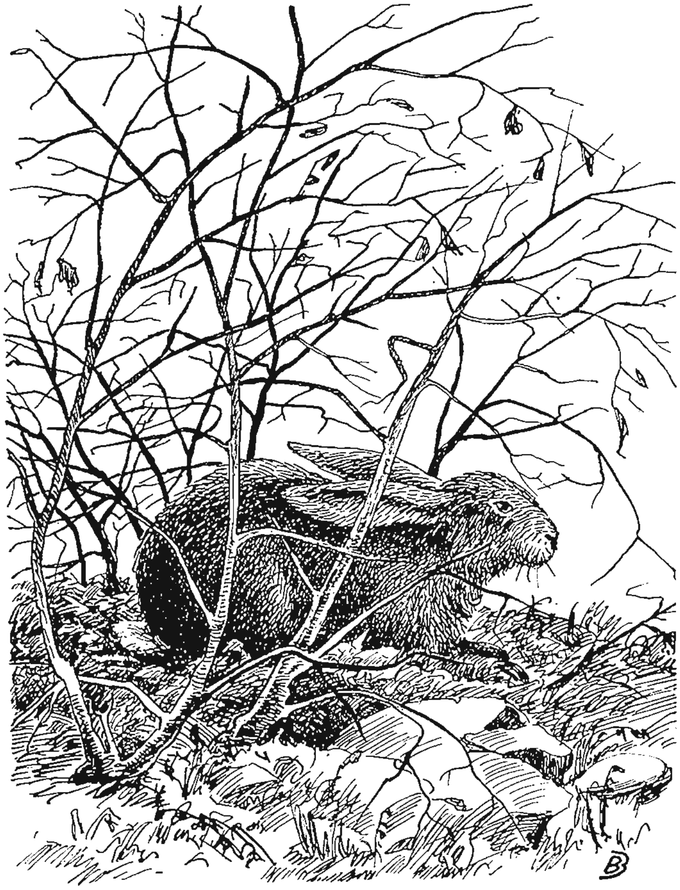
Лисиця пішла далі шукати їжі, і ми втратили з очей і її, і зайчика, що певно тремтів зі страху в кущі. Тим часом у лісі почувся якийсь стукіт. Недалеко на дубі бачимо чорного дятля в червоній шапочці. Сидить, підпершись хвостом, міцним дзьобом розбиває кору дерева й добуває з-під неї личинки жучків-короїдів. Вони ж зимують під корою.

Почула стукіт лісова куниця, що спала в дуплі дерева, й висунула з отвору дупла голову. Ага, це дятель! Стала підкрадатися до нього: буде добрий сніданок, бо дятель за працею не помітить куниці. Та в дятля добрий зір і слух. Він побачив ворога й полетів у ліс. Ще й підняв голосний

крик. Почула його сойка чубата, що десь сиділа на дереві, об'їдаючи пуп'янки бука, бо кращої поживи для неї взимі нема. А сойка знає все, що діється в лісі — і не тільки знає, але й усім це розголошує. Своїм криком затривожила вона подругсорок, і всі вони вчинили такий вереск — бож куниця всім їм ворог — що куниці було вже не до ловів, і вона вернулась у своє дупло.

Цікаво приглядатись до того, що діється в лісі, але стояти на одному місці холодно, і ми ступаємо в напрямі великої смереки, що пишно зеленіє серед безлистих дерев. Під нею і затишно постояти, бо на землі снігу майже нема, сніжинки спиняються на широкім галуззі та блищать срібними іскрами в сонячному світлі.

Між гіллям смереки чути якийсь шелест — мабуть, хтось гостює у неї. Ось нам на голову падає луска смерекових шишок. То білочка, сидячи десь у верховітті, обгризає зубами луску шишки й вибирає з неї насіння. Не дуже то смачне, бо луска зліплена гіркою живицею, але що ж, кращу поживу тяжко тепер дістати. Восени заховала вона смачні лісові горішки в землі, але тепер вони під снігом, і нелегко їх відшукати. На тій самій смереці сидить ще й інший любитель насіння смереки — птах кривоніс чи радше криводзьоб. Йому ця праця йде легше: кривим дзьобом підважує луску шишки, і насіння саме падає йому в рот.

А ось, чи не цікаво? Між віттям смереки тихенький приємний спів. Це маленька пташина, королик, увихається по галузках, виїдаючи яєчка та личинки комах, що зимують у корі дерева. Ще й приспівує собі тихенько, мабуть, їжі досить, то й чому не поспівати? А ворогів тут немає, бо густе гілля хоронить від несподіваного нападу ворогів.

Та зимовий день короткий. Сонце ховається за лісом. Скоро настане присмерк, і в лісі стане трохи страшно. Тож ходім додому!

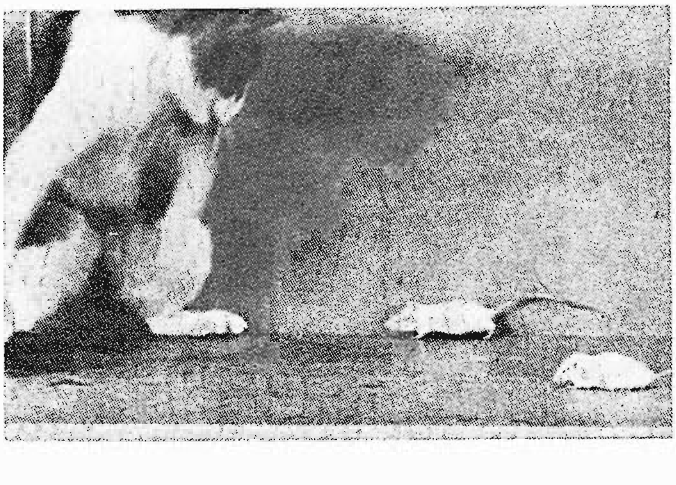
КІТ-БОЯГУЗ

Ой, яка ж пригода неприємна
Трапилась котові на подвір'ї:
Там, під муром, у куточку темнім
Він натрапив на незнаних звірів!

Ой, страшні ж — вусаті і хвостаті,
Чорні очі, білі спини й ніжки!
Обернувся кіт і втік до хати,
Щоб його не покусали... мишки.

Отакий той кіт — ловець завзятий:
В хаті не боїться ані трішки!

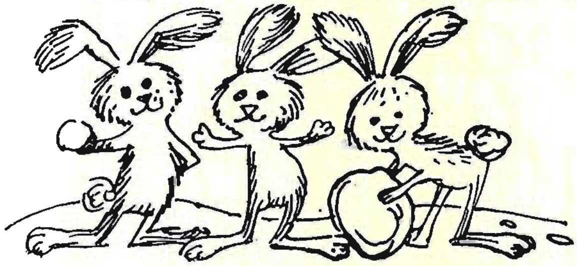
Р. З.

Леонід ПОЛТАВА

Ілюстрації Ю. КОЗАКА

КАЗКА ПРО ЗАЙЧЕНЯТ І ЗЛОГО ВОВКА

Біле, біле стало поле,
Побіліло все навколо.

Сніг! Сніжок!.. І зайченята
Вийшли в поле погуляти.

Жаль, немає в зайченят
Ані лещат, ні санчат!

— Зліпим бабу снігову,
Та таку, немов живу!..

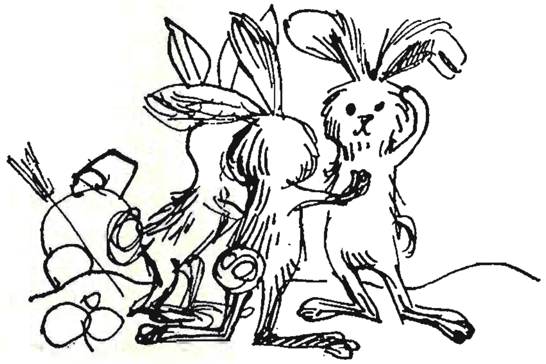
Раз-два, раз-два, раз і два,
Є вже баба снігова!
У руці мітла стара,
Капелюшок — із відра!

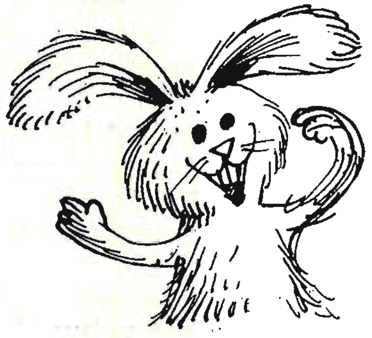
Що таке? Земля гуде?!
О, це вовк сюди іде!
Не голодний, але злий
(Кожний вовк усе такий!).

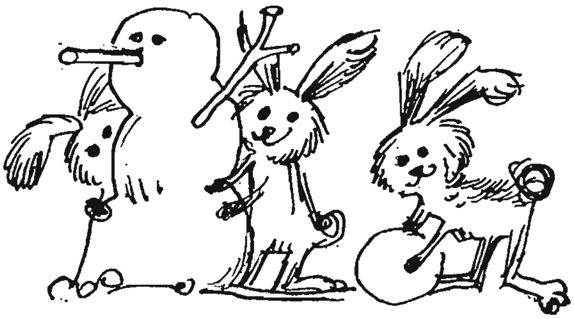
Вдарив бабу снігову,
Може думав, що живу?
На всі боки бризнув сніг —
А хвостатий геть побіг!

Стали думати-гадати
Українські зайченята,
Як поганому вовцюзі
Штуку втяти?

Кожний зайчик довго думав,
Аж один гукнув: — Придумав!

Вдвох підбігли до пенька:
Гілка в нього, мов рука,
Друга гілка, наче ніс —
Страхопуд на всенький ліс!

Обліпили снігом пень,
Ждали вовка цілий день!

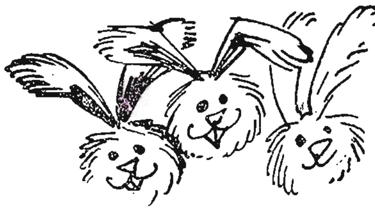
Що таке? Земля гуде?!
О, це вовк ізнов іде!..

Вовк на бабу снігову
Кинувсь, наче на живу;
Розігнався, скільки міг,
Вдарив лапою у сніг!..

Затріщав під снігом пень,
Вовк упав і ні-телень,
Потім він завив, підбіг
І поліз кудись у сніг!..

Що, маленькі, ще сказати
На прощання вам? —
СЛАВА МУДРИМ ЗАЙЧЕНЯТАМ,
А ГАНЬБА — ВОВКАМ!

К. ПЕРЕЛІСНА

МІЙ БРАТІК

В мене братік маленький-маленький,
Навіть менший за мене . . . в сто раз!
І усім він у хаті любенький,
Найлюбіший з усіх з-поміж нас.

Він не вміє нічого казати,
Тільки бульбочки з рота пуска
Та ще ручками вчиться хапати
Мою ляльку й мого кісника.

А як спить! Як він диха рівненько!
Як він губками смокче у сні!
Мабуть, сниться йому щось смачненьке...
А як скривиться — жалко мені!

Не кричить він, не плаче ніколи,
Хоч і їстки захоче чи спать . . .
Я вже всім розказала у школі,
Як я вмію його забавлять.

Олександер ОЛЕСЬ *Ілюстрації П. ЛАПИНА*

(Інсценізована казочка в двох картинах)

ЛІС. *Хатка Котика і Півника. Півник пасеться,*
Котик з сокирою щось майструє.

ПІВНИК: Отаке! Дивися знов!

КОТИК: Що ти там, Півнику, знайшов?

ПІВНИК: Що я знайшов? Зерно́.

КОТИК: Ну, і смачне воно?

ПІВНИК, Ах, ти не можеш уявити.
Може хочеш трошки вкусити?!

КОТИК: Та нізащо в світі, та ніколи,
Хоч дай мені ми́шок повні поли.
Тверде, сухе — ну, ніякого смаку!

ПІВНИК: Ку - ку - рі - ку́!

КОТИК: О, знов мене злякав!
Ти б хоч тихше співав... *(Павза)*
І пісні твоєї не розумію.

ПІВНИК: А я іншої не вмію.

КОТИК: „Ку - ку - рі - ку"... цілком незрозуміло...

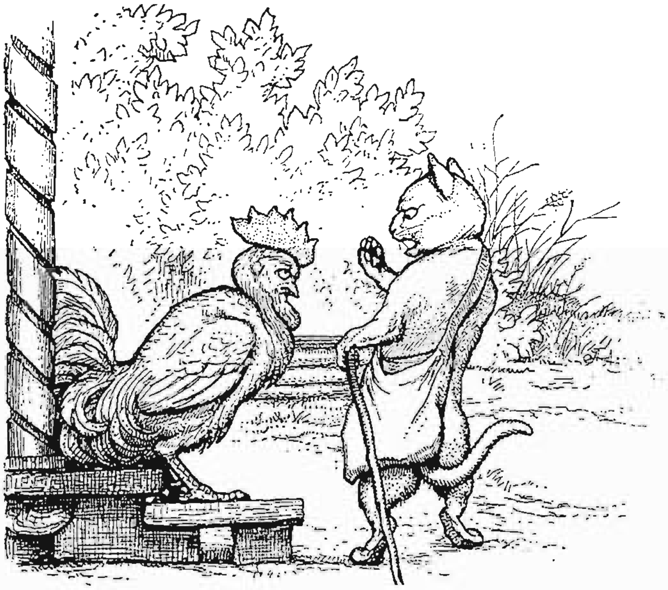
ПІВНИК: А мене ще дужче співати закортіло...
І коли я пісню заспіваю,
Наче під небом політаю,
І мені на серці так легко стане,
Наче рідна мати на мене гляне.

КОТИК: Півнику - братіку, я жартую;
Я твою пісеньку радо чую
І вранці, і вдень, і серед ночі...
Кожний співає, як вміє, як хоче;
Я твою пісеньку дуже люблю,
А чи любиш ти пісню мою?

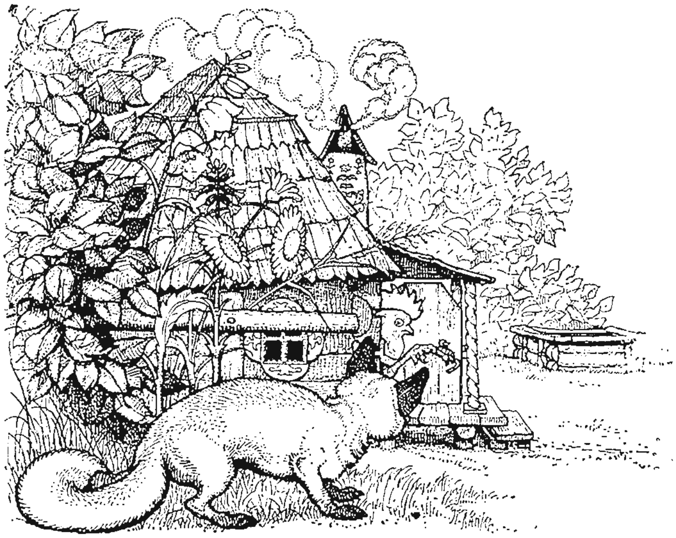
ПІВНИК: Нащо питаєш, мій друже, —
Я полюбив її дуже.

КОТИК *(майструє і співає):*
„Мур ,мур, мур,
Попід муром щур —
Несе солонинку
У свою хатинку,
А я все розважу,
За кущиком ляжу...
Мур, мур, мур...
Буде мій щур.
Стану я з ним гратись,
Стану забавлятись,
То піймаю, то пущу,
То підкину, то впущу.
Мур, мур, мур,
Буде мій щур!"

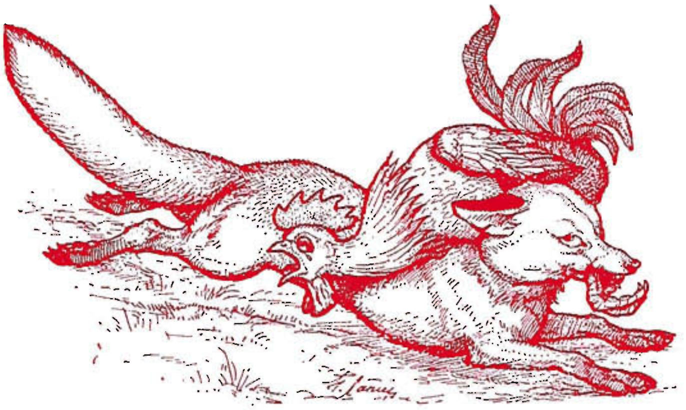
ЗАЙЧИК *(вбігає)*: Здоровенькі були!
ПІВНИК: Здоровенькі!
КОТИК: Що нового, Сіренький?
ЗАЙЧИК: Та я чув, як Лисиця Сороку прохала,
Щоб дорогу до вас показала.
КОТИК: От тобі й на!
Ну, а що ж вона?
ЗАЙЧИК: А Сорока сказала,
Щоб вона... почекала!
ПІВНИК: Ха - ха - ха! Як Сороку побачу,
Щиро, щиро, сердечно віддячу.
КОТИК: Але, Півнику-братіку, бережись,
На всі боки уважно дивись,
Бо Лисиця — хитрий звір
І куди страшніший як тхір!
ПІВНИК: Отаке сказав!
Звичайно — не ловитиму ґав.
КОТИК: Як піду я в ліс на роботу,
Зачини ворота,
Двері позамикай
І нікого без мене в хату не пускай!
ПІВНИК: А ти куди йдеш?

КОТИК: Знов піду на го́ру,
Бо це вчора під кущем я наглядів но́ру,
Так оце я хочу піти подивитись —
З ким мені доведеться битись.
ЗАЙЧИК: Чого так говориш, загадково, таємно?
Що там Мишка живе, — це я знаю напевно.
КОТИК: А хіба ти, Зайчику, мишки не боїшся?
ЗАЙЧИК: Для мене не страшна, котику, навіть
[Лисиця!
Коли б у мене ноги не були прудкі, як стріли,
Давно б мене вовки та ведмеді з'їли.
КОТИК: Дивись же, Півнику, не виходь з хати,
Коли ще хочеш по світу погуляти.

ПІВНИК: Та не турбуйсь, серденько,
Я сидітиму в хаті тихенько,
Ще й поставлю коцюбу на порозі.
ЗАЙЧИК: Ну, ходім, Півнику, нам по дорозі!
Котик з сокиркою і Зайчик прощаються з Півником і зникають. Півник замикається в хаті.
ЛИСИЧКА *виходить, озирається на всі боки і стає за деревами.*
ЛИСИЧКА: Півнику, Півнику, ану, встань!
Відчини віконечко та поглянь!
Скільки тобі зерняток принесла́,
А ще більш розсипала, як несла́.
Є у мене житечко і пшоно,
Ллється, наче золото, з рук воно,
Позбирай же, Півнику, швидше все,
А то його буйний вітер рознесе,
Полетить за гори та за море з ним,
Віддасть його вихорам навісним.
Ті ж розсиплять зернятка по степах,
По байраках темних, по ярах;
Хіба ж тобі, Півнику, не болить,
Що не стане зерняток через мить?!
ПІВНИК: Хто це мені пісеньку проспівав?
ЛИСИЧКА *з-за дерева)*: А ти мене, Півнику,
[не пізнав?
Я маленька пташечка з чужини,
А живу на кущику бузини́.
ПІВНИК: А я думав — Лиска кличе
І неправду каже в вічі.
(Розгиняє вікно і виглядає)
Де ж ти, пташечко моя?!
ЛИСИЧКА: Пташка в лісі, а тут я!!!
(Вискакує, хапає Півника, в'яже і несе)
ПІВНИК *(співає)*: ,,Котику - братіку,
Несе мене Лиска.
За кленові лісі́,
За крутії гори,

За бистрії води, —
Порятуй мене!.."

ЛИСИЧКА: Котик - братік не почує
І тебе не порятує.

ПІВНИК: „Котику - братіку,
Несе мене Лиска
За кленові ліси,
За крутії гори,
За бистрії води, —
Порятуй мене!.."

КОТИК *(прибігає)*: Ах, ти, звіре прехитрющий,
Найлютіший враже в пущі!
Так ти Півника зв'язав,
Так ти братіка украв,
Ухопив його з вікна...
На ж тобі, на!
(Б'є Лисигку різкою)

ЛИСИЧКА: Ой - ой, годі! Ой, доволі,
Ой, не буду вже ніколи,
Це востаннє на віку... *(втікає)*

ПІВНИК *(визволившись)*: Ку - ку - рі - ку!

КОТИК: Так такий ти, Півнику, слухняний!?

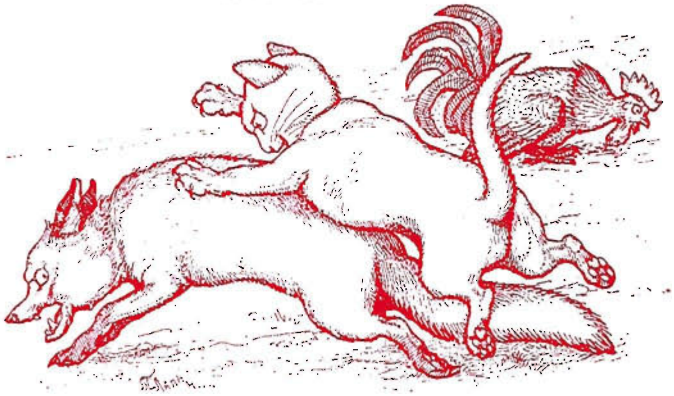
ПІВНИК: Вибач, братіку коханий:
Мене Лиска піддурила,
На зернятка підманила...
Наче пташечка маленька,
Заспівала солоденько,
Що дає мені вона
І житечка і пшона.

КОТИК: Ах, маленький!
Ах, дурненький!
Ну, дивись же бережись,
Добре в хаті зачинись
І тихенько сиди,
Та мене з роботи жди!
А відчиниш, впустиш лиса —
Клич, кричи, хоч розірвися,
Вже тебе я не почую,
Бо далеко помандрую:
Аж у поле золоте,
Там, де житечко росте.

ПІВНИК: Ні, тепер не вийду з **хати,**
Хоч і стане викликати,
Буду, котику коханий,
Я тепер уже слухняний,
Натоплю в печі як слід
І варитиму обід.

КОТИК: Ну, готуй обід, серденько, —
Я вернусь сюди скоренько.
*(Котик узяв клуногок і пішов. **Пішов і Півник** в хату).*

ЛИСИЧКА *(виглядаюги з-за куща)*:
Ага, Котик пішов!
(погрожуюги Півникові)
Ну, не вирвешся знов!
Понесу тебе додому,

Синові віддам малому,
В мене сім, сім дочок,
Панночок.
Восьмий син, — Пилипкó,
Той, що любить молоко.
Він найменшенький,
Найгарнішенький.
(павза)
Як же Півника із хати
Сюди вийти ублагати
Та мерщій його на плечі?
А! Позичу жару з печі:
Наче хочу я варити,
Та нема чим розпалити.
(ніжно)
Півнику - братіку, відчини!

ПІВНИК: Хто там?

ЛИСИЧКА: Я — Лисичка - сестричка.

ПІВНИК: Та нізащо в світі!

ЛИСИЧКА *(крізь сльози)*: Півнику, братіку!

ПІВНИК: Щоб знов украла мене!..

ЛИСИЧКА: Та послухай же, серденько,
Я скажу тобі щиренько,

Що тебе я не морочу,
Що не вкрасти тебе хочу,
Тільки жару попросити,
Щоб було чим розпалити.

ПІВНИК: Ну, це інша справа... Зараз!
(Відгиняє вікно і подає горщик з жаром)
На!

(Лисигка хапає Півника і несе)

ПІВНИК *(співає)*: „Котику - братіку!
Несе мене Лиска,
За кленові ліси,
За крутії гори,
За бистрії води,
Порятуй мене!"

(Пісня повторюється в глибині лісу і затихає. Вибігає Зайгик, сідає перед хаткою і, закривши огі лапками, плаге).

Пояснення-словничок: **пола** — flap, lap; **мене закортіло** — I wish (or want) very much; **щур** — rat; **хитрий** — підступний (sly, cunning); **прехитрющий** — дуже хитрий; **тхір** — polecat, foumart; **ловити ґав** — дармувати, ледарювати (to gape); **прудкий** — швидкий; **пшоно** — millet porridge; **байрак** — яр (ravine, gully); **бузина** — elder bush; **кленовий** — made with maple; **пуща** — thick wood; **затопити в печі** — розвести в печі вогонь; **морочити** — to (bring) trouble.

ДОБРИЙ СТОРОЖ

(Ілюстрація Ю. Козака)

Темної зимової ночі забіг зайчик з поля в садок. Знайшов молоде деревце і вже ось-ось хоче обгризати кору, аж знечев'я...

— О-о! Хтось стоїть там недалеко...

Стоїть білий, капелюх на голові, в руках мітла велика... Ах! Який же страх!

Злякався зайчик і давай утікати — аж сніг за ним закурився.

А сніговий дід сміється, аж морквяний ніс йому трясеться:

— Еге ж, таки налякався мене! Добрий садовий сторож з мене!

Б. Д.

І ЛЯЛЯ ЧИТАТИМЕ

(Ілюстрація Б. Божемського)

**Я новий букварик маю,
тут ось букви — я їх знаю.
І тобі, моя маленька,
цю сторінку прочитаю.**

**Треба тихо так сидіти,
як у школі чемні діти.
А навчишся слова МАМА,
будеш, лялечко, радіти.**

Г. Чорнобицька

Володимир МАЦЬКІВ

ПАМ'ЯТНИК Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ

Пам'ятник Богданові Хмельницькому на Софійській площі в Києві

Подивімось на знімок собору святої Софії в Києві та на площу перед ним, що так само називається· Там ми побачимо також пам'ятник гетьманові Богданові Хмельницькому·

По середині просторої площі стоїть скеля завбільшки в поверховий будинок. На цій скелі вміщена з бронзи постать Богдана Хмельницького на баскому коні. Обличчям гетьман звернений на північ, і туди він вказує своєю булавою, немов загріває своїх земляків до боротьби проти Москви, відвічного ворога України. Той ворог уже в 1169 році, себто 800 літ тому, напав був уперше на Київ, спалив його й ограбив.

Гетьман Богдан Хмельницький у 1648 р. розбив поляків на українській землі під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями і з своїми полками підійшов уже недалеко Варшави. Наступного, 1649-го року гетьман побив поляків під Зборовом. Але в бою під Берестечком 1651-го року зрадливі союзники татари не тільки залишили його військо, але і його самого підступно схопили й повезли з собою. Через те козацьке військо, не маючи проводу, програло бій. Тоді гетьман вирішив укласти договір з Москвою про допомогу. Цей договір Москва ганебно зламала. Замість дати Україні союзницьку допомогу, вона забажала собі її підкорити. Пізніше гетьман Іван Виговський розбив москалів під Конотопом і тим самим уневажнив договір Хмельницького з москалями.

Москва дозволила поставити пам'ятник Хмельницькому. Про те, що Україна не зреклася права на власну державу, свідчить також її визвольна війна, численні повстання та безнастанний спротив московському поневоленню. Український нарід чекає тільки на відповідну хвилину, щоб ще раз заявити перед цілим світом своє бажання жити у власній вільній державі.

Пояснення-словничок: **бронза** (bronze) — стоп (alloy) міді й цини, деколи з домішкою олива й цинку; **булава** — mace; **союзник** — ally, **союзницький** — allied; **підступно** — хитрощами, зрадливо (insidiously); **договір** — treaty; **обманути** — to deceive; **покоритися** — to submit, to bend.

Пам'ятник Б. Хмельницькому у вечірньому присмерку

НАШ РІДНИЙ КРАЙ

Наш Рідний Край — не ввесь далекий спомин —
Його живий у нашій крові гомін,
Його відважна лицарська душа
В незнаний світ із нами вируша.

Він не увесь за горами-лісами —
Його частина серед нас, між нами,
Це серце наше, серце молоде,
Що нам у грудях голубом гуде.

Ми з вірою, не з тугою-журбою
За кращу долю станемо до бою,
Тож хай на шлях зусиль і перемог
Благословляє нас Всевишній Бог!

Р.З.

СВ. МИКОЛАЙ І КОЛЯДА ДІТЕЙ В ЕНН АРБОРІ

Дада Чапельська і Богдан Фіцай прислали спільний допис з життя дітей Школи Українознавства в Енн Арборі. Вони пишуть:

Наша школа невелика, бо українських дітей тут мало. На Різдвяні свята ми ходили колядувати на нашу школу, і частину коляди рішили вислати на пресовий фонд „Веселки". Ми любимо читати Тебе, „Веселко", і часто вивчаємо Твої вірші та сценки на наші шкільні свята.

Посилаємо нашу світлину із зустрічі з св. Миколаєм. Ми добре вчимося, тому й св. Миколай за нас не забуває. Віримо, що св. Миколай пам'ятає за всіх українських дітей.

ЗМАГАННЯ У ЧИТАННІ КНИЖОК УЧНІВ СВ.-МИКОЛАЇВСЬКОЇ РІДНОЇ ШКОЛИ В ТОРОНТІ

Учителька Свято-Миколаївської Рідної Школи в Торонті п-ні О. Ковалик прислала нам звіт про цьогорічні змагання дітей у читанні книжок:

Читають всі учні і пишуть короткий зміст з прочитаного. Обов'язковим було прочитати бодай 6 книжок (не менше як 30 сторінок кожна). Подаю список читачів, що прочитали більше як 400 сторінок:

	Прочитані книжки:	Разом сторінок:
1. Маруся Перун	22	4,419
2. Катруся Бонцьо	8	1,543
3. Мирон Цибульський	10	1,172
4. Надія Карп'як	6	1,125
5. Юрій Гаврилюк	6	927
6. Юрій Смеречинський	6	895
7. Мирослав Стасишин	6	744
8. Мотря Головата	6	646
9. Ліда Коморовська	6	481
10. Іванна Голяк	6	438
11. Марта Голик	6	429

КУТОК ЮНИХ АВТОРІВ

Я ЛЮБЛЮ „ВЕСЕЛКУ"

Ліля, Таня і Тарасик
Та й Леся маленька
Всі слухаєм, як читає
Бабуня старенька...

Я люблю „Веселку",
Все її читаю
І себе питаю:
Хто пише, малює
Газетку „Веселку"?

Бо вона навчає,
Як жити, учитись,
Як Богу молитись,
Любить Україну,
Як матір єдину.

Тому всі читаймо
„Веселку" гарненьку,
Учімся писати,
Читати, співати,
Добро пізнавати,
Злого уникати!

Ліля Микита
учениця 4-ої кляси
Гаррісбург

ДІТИ! ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ „ВЕСЕЛКИ"!

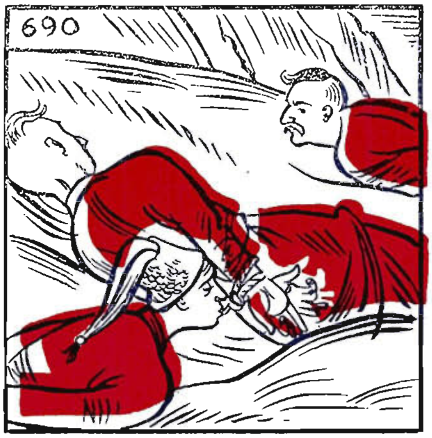
• ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ! •

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ
Scenario and story: R. ZAVADOVYCH

Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ
Illustrations: P. CHOLODNY

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК — ІСТОРИЧНА КАЗКА
UKRAINIAN TALE — BOHDAN, KOZAK-SORCERER

РОЗДІЛ XLV: ДЖЕРЕЛО-РЯТІВНИК — *CHAPTER XLV: THE WELL THAT SAVES*

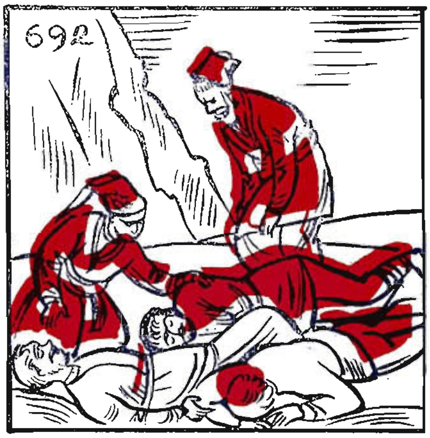
— Хлопці, — сказав Богдан, — кусайте по черзі мотузка на моїх руках!

"Take turns in biting through the ropes on my wrists," Bohdan told his men.

За деякий час козаки вже були звільнені з пут.

Soon the Kozaks freed themselves from the ropes.

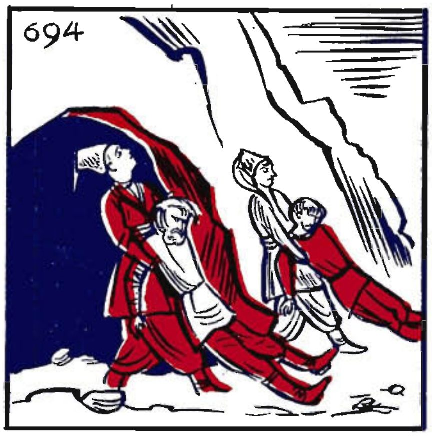
Коли Данчик обшукував одежу напасників, Грицько став пильно до них придивлятись.

Hrytsko watched carefully as Danchyk searched the bandits.

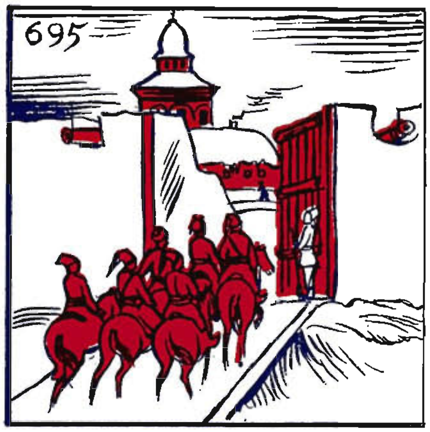
— Це московські шпигуни — з тих самих, що напали на Данчика в Бахчисараї,— промовив Грицько.

"They are Russian spies, just like those who had kidnapped Danchyk in Bakhchysarai," said Hrytsko.

— Затягніть їх у печеру! — розпорядився Богдан. —А нам пора далі в дорогу.

"Drag'em into the cave," said Bohdan, "and let's move on."

Незабаром козаки прибули на Запорізьку Січ.

Soon the Kozaks arrived at Zaporozhska Sich.

(Кінець сорок п'ятого розділу)
(End of Chapter XLV)